

INHOUD:

1. Nieuwjaarsbrief
2. Hoeve VREDENBERG te Halle (Kempen) – Deel 2: vanaf de Franse Tijd
3. De Plaatsnaamkunde van Groot-Zoersel
4. Nieuw Boek 'DE CISTERCIËNZERS EN ZOERSEL'
5. Voorstelling 'De Cisterciënzers en Zoersel'
6. Info Museum en Documentatiecentrum en copyright

1. Nieuwjaarsbrief

Beste lezers, vrienden en sympathisanten,

Bij het begin van een nieuw jaar is het belangrijk om even achterom te kijken om te overschouwen of we het voorbije jaar goed geboerd hebben. Het is eveneens het moment om vooruit te kijken!

Na de intense weken van Kerstmis, Nieuwjaar, feestvieren, eten en drinken, belanden we weer stilaan in ons gewone doen. Toch willen we nog een nieuwjaarsbrief voorleggen.

Het jaar 2022 is voorbijgevlogen en het gaat jaar na jaar sneller.

Na de twee bijna verloren "coronajaren", een beleving waarmee we niet vertrouwd waren en die we ook in deze tijd niet verwacht hadden, plaatst het ons met twee voeten terug op de grond, in de realiteit, en moeten we vaststellen dat er feitelijk niet veel moet gebeuren om dit te moeten meemaken en ons leven overhoop te gooien.

Dit hakte er hard in. Ook voor onze heemkundige kring waren 2020, 2021 en deels ook nog 2022 "rare jaren".

Geruime tijd vielen we volledig stil, zonder werking. Gelukkig is dit in 2022 terug op gang gekomen.

Toch is het niet altijd makkelijk om zo'n "herstart" te moeten maken. We zijn dat ook vooral tevreden dat we er geen blijvende gevolgen aan overgehouden hebben.

We moeten ook vooral vooruitkijken.

Hierbij moeten we vaststellen dat ons bestuur stilaan een gezegende leeftijd begint te krijgen, waarbij we blij zijn dat de gemiddelde leeftijd wat daalt bij het binnenkomen van ons nieuw werkend lid Kurt Gedopt, specialist IT en genealogie.

Toch is het een aandachtspunt en zouden we graag nog enkele jonge medewerkers verwelkomen, die we alle ruimte willen geven om hun ding te doen, projectmatig of permanent. Hierbij denken we vooral aan de toekomst van de kring en hoe dit voor de volgende generaties verder kan. Dit is niet alleen een zorg voor ons, maar voor vele verenigingen in onze sector.

Voor een wereld in verandering moeten wij waarschijnlijk mee veranderen, mee evolueren. Alleen is dit niet eenvoudig te zeggen hoe we dit kunnen doen. Input van jonge belangstellenden in de materie heemkunde zou ons veel vooruithelpen.

Dus daarom de oproep: Spreek ons hierover aan! Geschiedenis, ook plaatselijke, is toch een thema dat ook jongeren boeit. Het bewijs hiervan kwam ik gisteren nog tegen! Een “facebooker” postte een geschiedenis van Zoersel. Een volledig A-viertje vol. Misschien moeten wij ook deze nieuwe kanalen meer gebruiken. Sociale media zijn in alle toepassingen voor ons nog dikwijls ongekend en zeker onontgonnen terrein. Misschien moeten we ook Axel Daesseleire inschakelen met een programma “opvolgers” gezocht. Grapje...

Vandaag werken we verder aan onze ingeslagen wegen. Inventarisatie en digitalisatie is een werk van lange adem. De database boeken en tijdschriften houden we bij. De inventarisatie (digitalisatie) van rouwprentjes en rouwbrieven draait op volle toeren. Recent hebben we van twee personen een schenking ontvangen van meer dan 5000 doodsprentjes en honderden rouwbrieven, vooral uit Sint-Antonius, waardoor ons bestuurslid Paul Maes, die zijn inputteller reeds op 15.000 /16.000 stuks heeft staan, toch weer enkele jaren werk heeft.

Maar we zijn ook tot de vaststelling gekomen dat we onze tientallen archiefdozen met losse stukken, knipsels en foto's hoognodig moeten aanpakken (inventariseren/digitaliseren)! Wie voelt zich hiervoor geroepen?

Verder kan ik hierbij verheugd aankondigen dat ikzelf alsook Leo Cautereels en Leo Hermans, (bestuursleden/medewerkers), sinds een jaar intens aan het meewerken zijn aan een boek “**De Cisterciënzers en Zoersel**”. We zijn aan het afronden. Ivo Van Vaerenbergh was de initiatiefnemer en gaf samen met Linda Lambregts, die veel bijeengebracht had over het plantageboek en het landboek van de Sint-Bernardsabdij, een eerste draft.

Ondertussen na vele vergaderingen, bijsturingen, misverstanden, vallen en opstaan en toch doorwerken zijn we vandaag aan versie 40, die bijna klaar is voor de drukker. Teksten schrijven, teksten aanpassen, opzoekingswerk over alles en nog wat, foto's zoeken, scannen naar 300- en 600ppi, copy writing doen, weer aanpassen, checken en dubbelchecken zou Witse zeggen en verbeteren, dit was de intensiteit van de laatste weken.

Gelukkig is onze initiatiefnemer ook een “streber” die zorgde dat we zo ver staan. We verwachten het verschijnen tegen eind februari. U kan hierover uitvoerig lezen verder in deze Weetjes nr.11. Vandaag concentreren we ons op de marketing van het boek. Ik zou zeggen dat het een kunstboek is dat niet mag ontbreken in de boekenkast van iedere Zoerselaar en boeken- en geschiedenisliefhebber.

Om af te ronden wil ik hierbij iedereen die dit leest een voorspoedig en gezond 2023 toewensen. U bent ook steeds welkom op onze open museumdagen op de derde zondag van iedere maand in het heemhuisje en mogelijk kunnen we op een aantal voornoemde zaken dieper ingaan bij een lekkere trappist.

Veel leesplezier,

Uw voorzitter, Zoersel 1 januari 2023.

Jan Denissen

2. Hoeve VREDENBERG te Halle (Kempen) - Deel 2: vanaf de Franse Tijd

Onteigening van de "Nationale Goederen"

Het einde van de achttiende eeuw was voor heel Europa een woelige tijd. Vooral vanuit Frankrijk, waar de Franse Revolutie uitbrak, kwam er druk naar de buurlanden toe. De Fransen vielen ons land binnen en versloegen bij Fleurus het "*Coalitieleger*" van de Oostenrijkers en hun bondgenoten. Vanaf eind 1794 behoorden de Zuidelijke Nederlanden tot het grondgebied van de Eerste Franse Republiek en golden hier de Franse wetten.

De kerkelijke goederen werden - net als de eigendommen van de adel - als "*nationale goederen*" aangeslagen voor het onderbrengen van republikeinse diensten en hun ambtenaren. Wat niet kon gebruikt worden, werd verkocht.

In theorie moesten de landbouwers-pachters profijt kunnen doen door de aankoop van de vaak grote stukken grond die werden aangeboden. In realiteit werden gronden, huizen en kloosters, dikwijls tegen een fractie van de reële waarde, door speculanten, rijke burgers uit de stad of grote boeren aangekocht. Van een herverdeling van de grond ten voordele van de kleine boeren was dus zeker geen sprake.

Soms was het nog schrijnender: Etienne Poncy (Administrateur van het Franse "*Département des deux Néthes*", waartoe Halle behoorde) kocht op 8 januari 1798, op de zesendertigste verkoop van nationale goederen, persoonlijk onder andere de hoeve Vredenberg te Essen (de zuster-hoeve van de gelijknamige hoeve in Halle). Enige tijd later verkocht hij ze met stevige winst aan geïnteresseerde investeerders, die zich niet op de verkoopdag hadden durven tonen...

Bij de bevolking kwam deze verkoop van de kerkelijke goederen - vaak schenkingen van hun voorouders - hard aan. Samen met heel wat andere pesterijen door de Franse bezetter, was deze godsdienstvervolging een belangrijke reden tot een korte spontane opstand, die later als de "Boerenkrijg" zou worden aangeduid.

De gespannen situatie zou nog een hele tijd duren.

In november 1799 pleegde Napoleon Bonaparte een machtsgreep en gaf hij het beleid een nieuwe wending... ook inzake religie. Hij had begrepen dat de antikerkelijke houding Frankrijk niet vooruithielp en zocht verzoening. Op 15 juli 1801 ondertekende hij met Paus Pius VII het "*Concordaat*".

Concordaat voorzag onder meer in het herstel van de vrijheid van eredienst en in een bezoldiging van de katholieke geestelijkheid door de Staat, in ruil voor de tijdens de Revolutie genationaliseerde en door de revolutionaire regering verkochte kerkelijke bezittingen.

Maar intussen was het kwaad geschied. Ook het klooster van de Vredenberg te Lier werd opgeheven. Alle goederen van de zusters werden aangeslagen en verkocht, ook de hoeve Vredenberg in Halle (al is er geen spoor te vinden op welke van de meer dan 100 verkoopdagen dit juist gebeurde). Een cru detail: de meeste van die verkopen van kerkelijke goederen gingen door in het vroegere bisschopshuis te Antwerpen...

Pastoor Smets meldt dat de hoeve toen (rond 1800) voor de éne helft zou gekocht zijn door een zekere Brands (of Brants) uit Zandhoven en voor de andere helft door de toenmalige pachter, die hij vermeldt als "Willems". Veel houvast geeft ons dat niet.

Iets preciezer wordt de informatie na de Belgische onafhankelijkheid, wanneer pastoor Smets schrijft dat de Hoeve Vredenberg in 1839 in handen zou gekomen zijn van "*de Heer van Halle tot Zandhoven*". Alhoewel de Heerlijkheden met de bijhorende rechten ten tijde van de Fransen werden afgeschaft en ook door de nieuwe Belgische grondwet niet meer werden erkend, bleef het gebruik bestaan om de (kasteel)heer van het dorp de "Heer" te noemen. Daarom nog even toelichten wie dat toen was.

Guillielmus (Willem) Andreas de Caters, geboren te Antwerpen op 30 november 1773, was burgemeester van Antwerpen geweest van november 1828 tot 26 oktober 1830. Hij was dus de laatste

Burgemeester van Antwerpen onder het Nederlandse bewind. Toen het geweld van de Belgische Omwenteling zijn stad bereikte moest burgemeester de Caters hals-over-kop vluchten naar Aken. Zijn huis in Antwerpen werd door de opstandelingen totaal verwoest.

Enkele jaren later – hij was toen een zestiger en wenste van zijn leven en opgebouwde vermogen verder in alle rust te genieten – kon hij terugkeren naar België en zich in Halle vestigen. Hij was het die er in de jaren dertig van de negentiende eeuw het eerste kasteel liet bouwen en errond een park liet aanleggen. Hij zou op het kasteel van Halle blijven wonen tot aan zijn dood op 9 februari 1859. Naast het kasteeldomein had hij nog diverse andere eigendommen, waaronder hoogstwaarschijnlijk ook de hoeve Vredenberg, zoals aangegeven door pastoor Smets. In diens notities werd ook nog de familie (J.?) Van de Velde als pachter genoemd, maar verdere precisering ontbreekt.

De familie Hermans

In de Franse Tijd werden de oude structuren van de Heerlijkheden vervangen door moderne varianten: recht werd niet meer gesproken in de schepenbanken maar in de verschillende rechtbanken en de rol van de schepenen bij het registreren van allerlei aktes werd aan notarissen toevertrouwd.

In Zandhoven vestigde zich notaris Emmanuel Hermans, afkomstig uit Antwerpen. Een begoed man, die zijn notariaat aanhield tot zijn overlijden in 1833. Hij werd opgevolgd door zijn zoon Alexis Joannes Emmanuel Hermans, die het ambt 51 jaar zou bekleden!

Alexis Hermans was op 10 oktober 1801 in Antwerpen geboren. Op 11 januari 1836 huwde hij met een welstellende (en naar men aanneemt beeldschone) jongedame, Anna Cornelia Mertens, geboren in Halle op 7 januari 1805. Anna was de dochter van Cornelius Jacobus Mertens, een handelaar (volgens één bron een brouwer) afkomstig uit Schoten, en Joanna Petronilla Janssens. Deze laatste was geboren in Oelegem; ze was in een eerste huwelijk de echtgenote geweest van Petrus Josephus Janssens en alzo verwant aan een Halse brouwersfamilie; bij haar eerste huwelijk verhuisde ze aldus naar Halle.

Alexis en Anna hadden één dochter in leven, Celestina, geboren in 1836. Hun tweede dochter, Mathildis Theresia (geboren in 1844), is op zestienjarige leeftijd overleden.

Het echtpaar Hermans-Mertens verwierf systematisch heel wat eigendommen in Zandhoven, Halle en omstreken. In 1853 kochten ze de Hoeve Vredenberg met meerdere hectare cultuurgrond errond. In Halle alleen omvatte hun totaal patrimonium meer dan 31 hectaren.

In een kadastrale staat (plan en legger) opgemaakt door Philippe-Chrétien Popp, "*publié avec l'autorisation du Gouvernement, sous les auspices de Monsieur le Ministre des Finances*" (niet

Sectie.	N° der Perceelen.	SOORT DER EIGENDOMMEN.	INHOUGSGROORTE VAL IDEE PERCEEL.	KLASSERING.	BELASTBAAR INKOMEN van ieder PERCEEL.		
					Ongeboord.	Geboord.	
Art. 156. — Hermans-Mertens, Alexis-Jan-Emman., notaris, Zandhoven.							
C	398	Mastbosch	1,38,45	5-4	9,81		
	376	Hakhout	12,65	2	1,90		
	377	Land	51,50	4	2,89		
	375*	"	71,25	3	10,69		
	440	"	71,70	3	10,76		
	358*	Struweel	4,10,30		7,80		
	358*	Huis, geb., erf	3,90	13	7	36,00	
B	219	Land	43,40	1	13,89		
	220	Hooiland als land	69,00	2	16,87		
C	433	Hakhout	3,64,75	4-5	31,58		
	539 ^h	Land	9,75	2	2,24		
	549	"	37,40	2	20,05		
	550	"	51,05	1	15,19		
	551	Huis, geb., pl.	30,95	6	9,90	54,00	
	552	Land	1,96,75	1-2	54,11		
	553	"	92,55	2	21,48		
	554	"	39,55	2	20,60		
	555	"	1,91,10	2	43,95		
	556	Hakhout	62,50	2-3	6,41		
	557	Land	34,85	1	27,15		
	558	Hakhout	2,95	3	16		
	558*	Landw. als land	33,20	3	4,98		
	559	Heide	1,41,95	1	1,42		
	560	Hakhout	17,55	3	97		
	561	Land	55,95	2	12,87		
	562	Heide	1,03,35	1	1,05		
	563	"	1,08,35	1	1,09		
	564	Land	1,29,05	3	19,56		
	565	Struweel	29,55	1	56		
	566	Heide	66,95	1	67		
B	390*	Weicry	2,62,15	1	4,98		
C	441	Land	56,60	3	8,19		
					31,46,20	584,24	120,00

gedateerd maar te situeren rond 1855) krijgen we een prachtig beeld van hun eigendom aldaar (eigen schets – de percelen die betrekking hebben op de Hoeve Vredenberg en de landerijen errond hebben we in geel gemarkeerd, de ligging van de hoeve Vredenberg en afhangen is met een oranje kader aangeduid):

De familie Dierckx

Voor de enige dochter van de notaris, erfgename van een enorm fortuin, diende een gepaste huwelijkspartner gevonden te worden. De keuze was ruim, want in de periode na de Belgische onafhankelijkheid hadden verschillende families grote belangen in industrie en landbouw verworven. En omgekeerd was een rijke enige dochter steeds "*een goede partij*". We maken kennis met de aanstaande echtgenoot en zijn voorouders.

In Kasterlee (en in Turnhout, waar zijn notariaat was gevestigd) werd in het begin van de negentiende eeuw Martinus Franciscus Vissers notaris. Zijn voorouders hadden reeds onder het "*ancien régime*" heel wat eigendommen verworven. In 1804 werd hij ook burgemeester van Kasterlee, een functie die hij zou blijven vervullen tot zijn dood in 1834.

Op 15 april 1803 werd zijn dochter Anna Theresia Vissers geboren. Zij huwde met de vijf jaar jongere Joannes Baptista Dierckx, wiens welstellende familie uit Gierle afkomstig was.

Zo kwamen de eigendommen van de familie Vissers grotendeels in handen van Joannes-Baptista Dierckx, die ook kandidaat-notaris werd en net als zijn schoonvader burgemeester van Kasterlee (weliswaar slechts een tweetal jaar, met name in de periode 1843-1844: hij diende zelf een vraag tot ontslag in om zich beter met zijn zaken te kunnen inlaten).

Het echtpaar Dierckx-Vissers had twee kinderen in leven: Joannes-Augustinus (geboren op 5 maart 1840 – zijn naam werd, naar de gewoonte in die tijd, verfranst tot "*Jean*") en Marie-Thérèse.

Het is deze Jean Dierckx die de uitverkorene werd van Célestine Hermans. Ze huwden op 21 november 1862 in Zandhoven.

Célestine en Jean waren grootgrondbezitters in de letterlijke zin van het woord. Ze bezaten op het einde van hun leven dertig huizen en 854 ha grond. Van de familie Dierckx (en Vissers) afkomstig strekten de bezittingen zich uit over Kasterlee, Gierle, Lille, Poederlee, Wechelderzande, Tielen, Geel en Beerse; van de familie Hermans kwamen daarbij de eigendommen in Zandhoven, Zoersel, Halle en Pulderbos. Zelf kocht het echtpaar Dierckx-Hermans daarvan slechts (!) 200 ha, de rest was geërfd. Jean verwierf ook een aantal bezittingen van zijn zuster Marie-Thérèse.

Heel bijzonder is dat Jean Dierckx één van de eersten was die zijn gronden op een "*wetenschappelijke manier*" in exploitatie bracht, volgens de moderne inzichten van de universitaire landbouwfaculteiten.

Het echtpaar Dierckx-Hermans had 7 kinderen in leven: vijf meisjes (Josepha, Clotilde, Octavie, Anna en Maria – deze laatste drie zijn ongehuwd gestorven vooraleer de familiegoederen verdeeld werden) en twee jongens. De oudste zoon was Aloysius Josephus Guilielmus Dierckx, die men Louis noemde (geboren op 12 december 1866 te Kasterlee, overleden 17 februari 1949 te Wilrijk) en de jongste heette Ferdinandus Joannes Maria Dierckx (geboren op 10 juli 1874 te Kasterlee, overleden op 4 april 1958 te Turnhout), Ferdinand in de omgang.

De broers Louis en Ferdinand zetten het beheer van de familiale landbouwgronden en bossen op dezelfde manier verder zoals hun vader het had gedaan: ze bleven zich persoonlijk zeer sterk bezighouden met de land- en bosbouw van hun Kempische domeinen. Daarbij bleef het gehele patrimonium in onverdeelde behouden tussen de kinderen!

Wat betreft specifiek de Hoeve Vredenberg was het Louis die zich het beheer aantrok.

Louis Dierckx was bovendien vicevoorzitter van de "*Hoge Raad der Bossen*" en van de "*Société Royale Forestière*". Hij was na zijn studies van advocaat sterk politiek geëngageerd geraakt. Hij werd al heel jong verkozen tot provincieraadslid van Antwerpen (in 1892), en in 1897 werd hij tot arrondissementscommissaris van Antwerpen benoemd, een belangrijke functie als adjunct van de provinciegouverneur (die hij zeker tot 1914 uitoefende). Hij was daarnaast vanaf 1908 ook kabinetschef van verschillende ministers, en tijdens de Eerste Wereldoorlog werd hij betrokken bij de organisatie van het onderwijs en de voedselbevoorrading van de 200.000 Belgische vluchtelingen op Nederlands grondgebied (vanuit Den Haag, waar hij toen in opdracht van de regering verbleef).

Louis huwde in Turnhout op 2 april 1913 met de bijna 25 jaar jongere Maria Versteylen (geboren in Turnhout op 28 juli 1891), dochter van advocaat en volksvertegenwoordiger Alphonse Versteylen, die ook zeer actief was in de mutualistische beweging in het arrondissement Turnhout. Het echtpaar kreeg vijf kinderen (we noteren hun namen in het Frans, zoals ze werden aangesproken): Monique (1914), Baudouin (1915), Yves (1917), Jean (1918) en Nicole(tte) (1922). De jongens werden in Nederland geboren, waar hun vader toen – zoals gemeld – in dienst van de regering werkte.

Louis Dierckx verkreeg bij KB van 17 november 1947 – toen hij reeds 80 was – het recht (voor hem en zijn familie) om "de Casterlé" toe te voegen aan zijn naam.

De eigendommen van de familie Dierckx bleven, zoals gezegd, in onverdeeldheid en werden beheerd door de beide broers Louis en Ferdinand. Pas op 6 november 1952 – drie jaar na het overlijden van Louis – werd bij notaris Constant De Belser te Broechem de 25 pagina's tellende overeenkomst ondertekend waarbij de familiegoederen werden toegewezen aan de diverse erfgenamen (Josephine, Ferdinand, Clotilde en haar 4 kinderen, de weduwe van Louis en haar 5 kinderen: een notariële krachttoer om de meer dan 1000 percelen juist toe te wijzen). Even terzijde: de akte werd verleden voor de notaris van Broechem, omdat de notaris van Zandhoven als betrokken partij "*wettelijk belet*" was... Jean van den Hove d'Ertsenryck was namelijk gehuwd met de jongste dochter van Louis Dierckx, Nicolette.

De Hoeve Vredenberg, die op dat moment een grote nood aan renovatie had, viel in het erfdeel van zoon Yves Dierckx de Casterlé.

Yves Dierckx was kapitein-gevechtspiloot bij de Belgische luchtmacht toen de Tweede Wereldoorlog uitbrak. Onze luchtmacht werd echter spoedig uitgeschakeld, en Yves trok naar Engeland waar hij bij de Royal Air Force diende.

Bij het einde van de oorlog maakte hij deel uit van de Britse legereenheden die onder meer het concentratiekamp van Bergen-Belsen bevrijd hebben. Daar was hij belast met de zorg over een groep Franssprekende bevrijde gevangenen, waaronder Simonne Veil, die later (van juli 1979 tot 1982) de 16e voorzitter van het Europese Parlement zou worden, de eerste vrouw in deze positie.

De belangstelling voor de landbouwexploitatie van zijn vader had Yves echter niet geërfd. Investeren in de Hoeve Vredenberg zag hij niet zitten, en dat bezegelde definitief het lot van deze eeuwenoude merksteen van de geschiedenis van Halle.

De laatste pachters

We zegden reeds dat pastoor Smets in zijn *Manuael* een "*pagter Willems*" vermeldt in het begin van de negentiende eeuw, en in 1839 spreekt hij van "*pagter J (?) Van de Velde*".

De gegevens over de pachters zijn nog zeer onvolledig. Ons eerste écht aanknopingspunt vinden we in het begin van de twintigste eeuw, toen de familie Van der Schoot-Lembrechts op de hoeve kwam wonen.

Petrus (Peter) Van der Schoot (geboren in Zoersel op 31 maart 1866, overleden in Halle op 11 januari 1948) werd pachter en tevens boswachter-rentmeester op de goederen van de familie Dierckx. Zijn echtgenote was Mathildis (Mathilda) Lembrechts. Het echtpaar woonde eerst in Zoersel, waar de

oudste kinderen geboren werden. In de eerste jaren van de twintigste eeuw, tussen 1900 en 1903, is het gezin naar de Hoeve Vredenberg verhuisd.

Hun oudste dochter, Maria Theresia (Mie) Van der Schoot (geboren te Zoersel op 23 juni 1889, overleden te Brecht op 16 september 1961) trad op 2 april 1913 te Halle in het huwelijk met Alphonsus Joannes (Fons) Cautereels (geboren op 20 november 1885 – overleden op 24 januari 1952).

De grootvader van de bruidegom, Josephus, was geboren in Massenhoven en door zijn huwelijk in 1842 met Joanna De Bie naar Zandhoven verhuisd. Eén van hun kinderen, Joannes Baptista Cautereels, huwde in 1883 te Zandhoven met Joanna Nauwelaerts. Zij waren de ouders van Alphonsus, die in Zandhoven geboren werd op 20 november 1885. Dit gezin verhuisde op het einde van de negentiende eeuw naar Halle, waar ze het "*Huis ten Halven*" betrokken (halfweg tussen Zandhoven en Halle, langs de voetweg... toen de autoweg er nog niet lag!). Ook deze hoeve (tevens herberg) was eigendom van de familie Dierckx.

Joannes Baptista Cautereels heeft helaas het huwelijk van zijn zoon Fons niet kunnen meemaken: hij overleed enkele maanden voordien, op 13 november 1912.

De Eerste Wereldoorlog was voor alle gezinnen in Halle zeer zwaar.

Volwassen zonen moesten naar het front... op de Hoeve Vredenberg zijn de zonen Ludovicus (Louis) en Michaël (Giele) Van der Schoot, beiden jonge twintigers toen de oorlog uitbrak, meer dan vier jaar weggeweest. Gelukkig overleefden zij – weliswaar met kwetsuren – het oorlogsgeweld.

Het jonge gezin van hun oudste zus Mie en schoonbroer Fons moest hun kroost grootbrengen in deze pijnlijke omstandigheden: zoon Petrus Josephus (Jos) was nog vlak voor de oorlog geboren, maar Franciscus Ludovicus (1914, echter overleden op 7 maanden), Franciscus Ludovicus Albertus (1916), Julia Maria Elisabeth (1917), Josepha Maria (1918) werden allen in de oorlogsperiode geboren. Na de oorlog zouden nog zeven kinderen volgen, waarvan er één jongen (Leon) overleed als zeventienjarige.

Vader Peter Van der Schoot is na de Eerste Wereldoorlog lid geweest van de gemeenteraad en ook van de (rond 1929 heropgerichte) aloude "*Sint-Sebstiaensgilde*" (die we ook al bij eerdere bewoners van Hoeve Vredenberg hebben ontmoet – zie deel 1). Ergens in de jaren twintig van vorige eeuw (hij was dan een zestiger) was het tijd voor de aflossing van de verantwoordelijkheid voor de hoeve.

Fons Cautereels en Mie Van der Schoot kregen het aanbod om op de hoeve Vredenberg te komen wonen en om de functie van boswachter-rentmeester voor de familie Dierckx op te nemen, in opvolging van hun (schoon)vader.

Fons was actief in het boerenbedrijf, maar ook in het sociale en politieke leven van het dorp. Op 6 december 1934 noteert pastoor Joannes Peeraer in zijn manuaal:

"De vlaggen steken in 't dorp: benoeming van Alfons Cautereels, 1^{en} Schepen, tot burgemeester. ... Cautereels-Van der Schoot bewoont, ten oosten van 't dorp, de groote boerderij van den eere-arrondissementscommissaris Dierckx van Antwerpen."

Een speelkameraadje van de jongste kinderen van hun gezin was hun nicht Magda Van der Schoot, dochter van Giele. Zij vertelt:

"Ik ging als jong meisje regelmatig bij mijn nichtjes spelen; met de twee jongsten – Lien en Mit – vormden we een onafscheidelijk groepje. Vlak voor de hoeve van Jos Van De Peer liep een voetweg, en langs daar kwam ik aan de boerderij van tante Mie en nonkel Fons. Voor de hoeve was een diepe waterput, en daarnaast een tuin met heel veel bloemen, en ook wat groenten zoals ajuin, selder en prei.

Het eerste wat me altijd opviel als ik binnenkwam in de grote keuken was de reusachtige koperen 'koeykettel', die boven het vuur hing te pruttelen. Rechts van de enorme haard stonden de mutsaards hout opgestapeld, links was er een stoel waarop diegene zat die de ketel moest in het oog houden. Met een sterke draaiboom werd de ketel door de staldeur naar de 'ben' (zo noemde we dat) gedraaid, en van daaruit verdeeld naar de eetbakken van de beesten... vijf, zes koeien, als ik het me goed herinner.

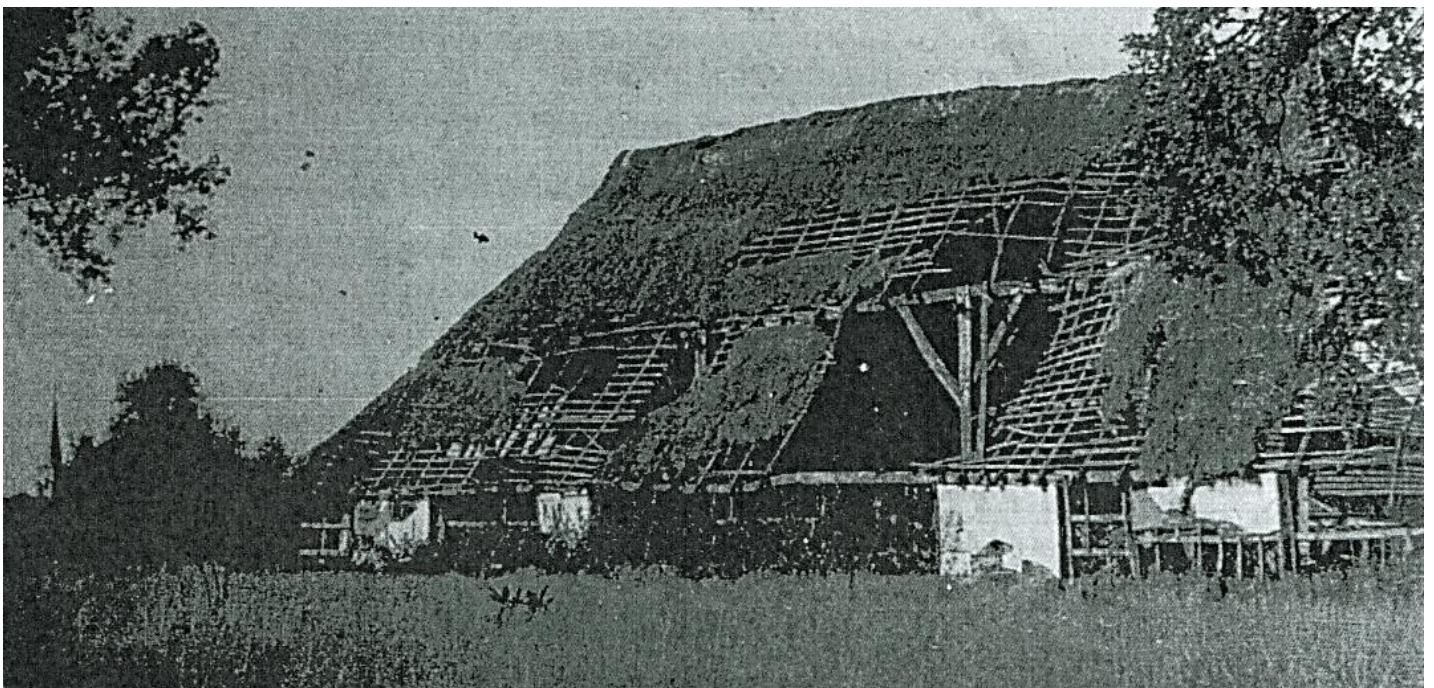
Het eten voor de mensen werd in een achterkeuken klaargemaakt, de 'moos', waar ook de afwas gebeurde.

Beneden was de grote slaapkamer van de ouders, boven was er de hooizolder en bevonden zich de slaapkamers van de kinderen.

Naast de woning was er een bergplaats voor de landbouwwerktuigen (op de foto rechts goed te zien; de dame is tante Mie).

Mijn nichtjes en ikzelf konden uren lopen door de velden, tot aan het huis van de notaris van Zandhoven en terug! En als er onderweg aardbeien stonden..." (ze lacht even en stopt haar zin).

Tot bij zijn overlijden in 1952 bleef Alfons Cautereels wonen op de Hoeve Vredenberg, die hij runde samen met zijn kinderen. Maar de hoeve had te zeer geleden onder de tand des tijds (en de oorlogsjaren waren daarbij zeker een verzwarende factor); de noodzakelijke herstellingen bleven uit. Na 1952 probeerde zijn zoon Louis het bedrijf verder te zetten. Het was echter duidelijk dat dit zo niet verder kon.

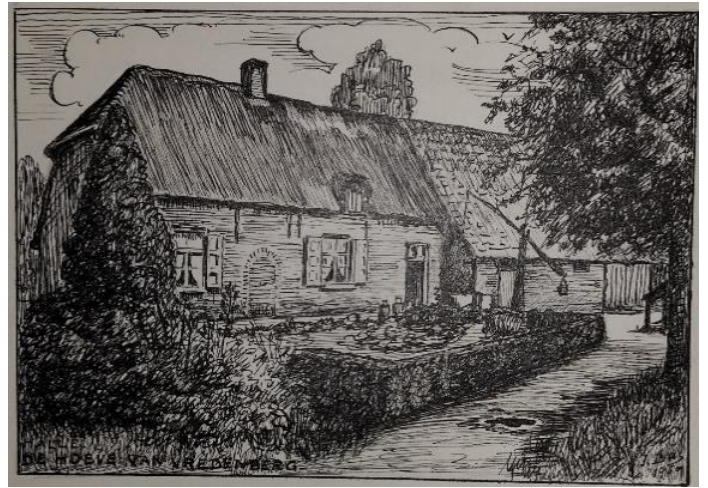

Even deed het gerucht de ronde dat men de Hoeve Vredenberg (of zeker de schuur) zou verplaatsen naar het toen pas opgerichte openluchtmuseum te Bokrijk (bij besluit van de deputatie van de provincie Limburg van 6 oktober 1953) ... maar de bouwfysische toestand van het gebouw was te slecht, zoals de foto hierboven leert.

Wat ons vandaag rest

In tegenstelling tot de meeste boerderijen uit die tijd, die - vooral in de achttiende eeuw - grondig werden verbouwd, is de hoeve Vredenberg tot midden de twintigste eeuw min of meer in haar oorspronkelijke vorm blijven bestaan – zeker de schuur!

Ze bleef aldus een merkwaardige getuigenis van het verleden

Jozef Bus, pastoor van Halle (1943-1955), een begenadigd tekenaar, maakte omstreeks het jaar 1950 enkele pentekeningen van de hoeve en de schuur (vooraleer de hofstede afgebroken werd).

Deze worden thans bewaard in het Rijksarchief te Berchem.

Op historische kaarten vinden we de ligging van de hoeve nog duidelijk terug. Hieronder 2 extracten: links de Ferrariskaart uit de periode 1770-1780, rechts de Popp-kaart uit 1840-1870 (voorloper van de huidige kadastrale plannen). Het laatste plan is uiteraard iets nauwkeuriger qua lokalisatie.

Tenslotte, langs een onooglijk wegje op het grondgebied Zandhoven, links van de brug over de autoweg, vinden we op de zuidgrens van de landerijen van de toenmalige hoeve Vredenberg een straatnaambord dat aan dit roemrijke verleden herinnert.

Marc De Maeseneer

Nog eigendommen van het klooster Vredenberg

Om de bijdragen over het klooster Vredenberg van Lier af te sluiten geven we nog een kleine aanvullende tekst over de andere eigendommen binnen onze huidige gemeentegrenzen.

Tijdens het Oostenrijks regime onder keizer Jozef II ondervonden de kloosters veel moeilijkheden. Zelfs een aantal “nutteloze” kloosters werden afgeschaft.

In 1787 verplichtte hij elke religieuze instelling om een nauwkeurige staat van bezittingen en inkomsten in te dienen.

In het Stadsarchief te Lier bevindt zich een archiefstuk met de precieze beschrijving van de goederen van het klooster Vredenberg van Lier. Daardoor kunnen we ook de bezittingen van dat klooster in Halle, Zoersel en Sint-Antonius terugvinden.

Behalve de hoeve Vredenberg te Halle waren er nog eigendommen in Zoersel.

Het klooster bezat een grote hoeve “ter gehuchte van Veirle” in Brecht “bij koope verkregen in verschijde parcheelen van den jaere 1604 tot 1622”.

De hoeve was 40 bunder groot; daarvan lagen een beemd, een half bunder groot, onder Zoersel en vier bunder “slegte driesschen” bij de Sint-Antoniuskapel onder Brecht.

Het klooster verhuurt de vier bunder “genaemt inschot ontrent Sinte Antonis Kapelle” aan Christiaen Claessens.

De schrijfwijze “inschot” hebben we nog ontmoet in andere teksten. We nemen aan dat dit een verschrijving is voor Jukschot.

3. De plaatsnaamkunde van Zoersel (deel 7)

In Weetjes 4 stond deel één van de Plaatsnaamkunde in Zoersel. Dat was een inleiding op de alfabetische lijst van plaatsnamen die in de volgende afleveringen van de Weetjes zullen verschijnen.

Alfabetische lijst van de plaatsnamen in Zoersel – Letter D – deel 4

Drengelakkerweggoot
1845, ABZ

Drengel Beek
1883, KWZ

Drengelbrug
1845, ABZ

Drengelhoeve (De)
Drengel, hoeve vermeld in 1795, de naam is recent gegeven door de eigenaar die er ook een antiekzaak uitbaatte, gerenoveerd, VHZ 186

Drengelloop
1845, ABZ

Drengelpad
1845, chemin de la rue dite Tissenheidestraet aux Fermes dites Kasteelhoeven, ABZ; 1845, Drengelpad, chemin de celui dit Tissenheidestraet aux prairies dites Drengelsche Driessen, ABZ; 1845, Drengelpad, chemin du hameau d'Eynhoven au Champ dit Schom, ABZ; 1845, Drengelpad, chemin du hameau de Drengel au champ dit Lange Akkers, ABZ; 1845, Drengelpad, chemin du hameau de Eynhoven à l'endroit dit Broekheuvel, ABZ

Drengelse aren (De)
1845, ABZ

Drengelse akkers (De)
1845, ABZ; 1883, De Drengelsche Akkers, KWZ; Drengelse Akkers (De), benaming voor de gronden rond de hoeve, tussen 1795 en 1809 gebouwd, gerenoveerd, VHZ176

Drengelse Aren (de)
1883, De Drengelsche Aren, KWZ; 1956, AWZ

Drengelse driesen
1845, Drengelpad chemin de celui dit Tissenheidestraet aux prairies dites Drengelsche Driessen, ABZ

Drengelse Polders
1963, Drengel, de hoeve van 1963, gerenoveerd, VHZ172

Drengelse Straat (De)

1883, Drengelsche straet, KWZ

Drengels Kerkpad

1845, Sentier du hameau Drengel à l' Eglise, ABZ

Driehoek (Den)

Herentalsebaan, in 1672 gedeeltelijk eigendom van de Sint-Bernardsabdij. In 1661 is er sprake van een gehucht 'Den Driehoek'. Louis Peeters heeft het perceel nauwkeuriger gesitueerd links en rechts van de vroegere weg die naar het containerpark loopt. De hoeve dateert van 1914 (ingemetseld in de zuidelijke steen). Het gebouw met een aantal wijzigingen staat er nog, VHZ115

Driehoek

1845, Voetweg van de Hoef genaemd den Dryhoek naer Halle, ABH

Driehoekgoot

1845, Dryhoekgoot, ABZ

Driehoeksdreef

Huidige straatnaam

Driehoekvoetweg

1845, Voetweg van de Hoef genaemd den Dryhoek naer Halle, ABH

Driesheidevelden

1883, KWH

Driesen (De)

1845, Driessen, ABZ

Driesheide (de)

1845, Weg van het Gehucht Driesheyde naer Halle, ABH; huidige straatnaam

Driesheide Loop

1883, KWH

Driesheidepad

1845, ABH

Driesheidestraat

1845, Weg van de gehuchten Driesheyde in Kattenberg naer Zoersel en Westmalle, ABH

Driesheidestraatje 1845, Weg van de Beemden genaemt de Driesheyde naer de Driesheyde, ABH

Driesheidevoetweg

1845, Voetweg van de straet genaemd Liefkenshoekweg naer het gehucht Driesheyde, ABH

4. Nieuw BOEK 'De Cisterciënzers en Zoersel'

Het voornemen van Ivo Van Vaerenbergh, bewoner van het Zoerselhof, om het kunstboek '**De Cisterciënzers en Zoersel**' met als ondertitel '**De Villa Westmalle-Zoersel, het Zoerselbos en het Zoerselhof**' te schrijven dateert al van een aantal jaren geleden. De geschiedenis van de gemeente Zoersel heeft immers veel te maken met de cisterciënzers.

Dit onderwerp kwam ook al in vele boeken en scripties aan bod. Wij vermelden er enkele.

Het Notitieboek van Plantage van Zoersel (1725 tot 1775) Hiervan bestaan er twee versies; Van De Osselaer Maria, Landschapsgeschiedenis van Zoerselbos tijdens het ancien régime, 1983; Houtman Erik., Janssens Luc, Van der Haegen Herman, Van Ham Wim., een Kaartboek van de Sint-Bernardsabdij Hemiksem 1666-1671. Dit boek werd uitgegeven door het Rijksarchief in opdracht van de Provincieraad van Antwerpen in 2005; Adriaenssens Sara, Verheyen Kris., Oude bossen van de Antwerpse Kempen. Dit boek werd uitgegeven door de Davidfonds uitgeverij, 2013; Onderzoeksproject Zoerselbos Zoersel 1983-1984; het Zoerselbos; Inventarisatie-resultaten en richtlijnen voor het beheer", uitgegeven door de gemeente Zoersel en de Koning Boudewijn stichting. Dit boek verscheen met medewerking van Maria Van De Mosselaar en Chris Verlinden.

In dit kunstboek "De Cisterciënzers en Zoersel" wordt een samenvattend overzicht gegeven van deze boeken. Ook worden de gegevens van het Land- en Plantagiënboek uit de 17de en 18de eeuw naar meer begrijpelijk Nederlands "vertaald" en voor de eerste maal verwerkt in een afzonderlijke beschrijving van de onderscheiden gronden, heiden en bossen van het hele cisterciënzerdomein in de 'villa' van Westmalle-Zoersel.

Er is een grote bijdrage over het ontstaan van de abdij van Westmalle en over de gebouwen zoals de Kerk en Pastorij van Zoersel, het Molenhuis, die door de cisterciënzers in Zoersel eeuwen geleden opgericht werden.

Het schrijven van dit kunstboek heeft ook grotendeels te maken met de belangeloze inzet, de jarenlange strijd voor de bescherming van het Zoerselbos en de carrière van Leo Cautereels. De geschiedkundige Leo, recent 80 jaar geworden en uitgeroepen tot Ereburger van de gemeente Zoersel, was dertig jaar toen hij met succes zijn schouders onder de redding van het 400 ha grote Zoerselbos zette.

Naast Leo Cautereels zijn de auteurs van het boek, Linda Lambreghts, natuurgids van het Zoerselbos, de Voorzitter Jan Denissen en Leo Hermans van de Heemkundige Kring Zoersel (HKZ) en Ivo Van Vaerenbergh.

Dankzij de gulle financiële bijdrage van de Abdij van Westmalle en de verkregen subsidie van de gemeente Zoersel kunnen wij dit kunstboek van meer dan 300 blz. en 250 foto's en afbeeldingen aanbieden aan de gunstige voorintekenprijs van 35 euro., te storten op rekening BE38 0689 4689 9172 met als naam **Cisterciënzers en Zoersel** met in de vermelding uw naam, mailadres en/of telefoon. Na 28 februari 2023 geldt een prijs van 40 euro. Het boek zal normaliter voor 28 februari uitgegeven worden, zal

niet in de boekhandel te verkrijgen zijn en kan na betaling afgehaald worden in het Heemhuisje van de Heemkundige Kring Zoersel. De kopers zullen via mail of telefonisch verwittigd worden wanneer dit zal plaatsvinden.

5. Voorstelling: DE CISTERCIËNZERS EN ZOERSEL

De Villa Westmalle-Zoersel, het Zoerselbos en het Zoerselhof.

Auteurs

Leo Cautereels, Jan Denissen, Leo Hermans, Linda Lambreghts, Ivo Van Vaerenbergh

Inhoudtabel

Voorwoord
De cisterciënzers
Landboek
Plantageboek
BTK-Poster

Deel I. De cisterciënzers en de villa Westmalle-Zoersel (1233- 1795)

1. Schenking
 - 1.1. De villa van Westmalle tot 1236
 - 1.1.1. De schenking van de villa van Westmalle 1233
 - 1.1.2. De dubbele oorkonde
 - 1.1.3. De stichting van de Sint-Bernardsabdij
 - 1.1.4. Het economisch belang van de cisterciënzarkloosters
 - 1.1.5. De dagelijkse organisatie van de cisterciënzarkloosters
 - 1.2. De toestand van de villa van Westmalle-Zoersel bij de schenking.
 - 1.2.1. De machtsverhoudingen binnen de villa van Westmalle-Zoersel.
 - 1.2.2. Het grondbezit.
 - 1.2.3. Recht van de meier
 - 1.2.4. De bestuurlijke en rechterlijke macht
 - 1.2.5. De evolutie van de machtsverhoudingen tussen de meier en de abdij
2. Grondeigendom van de Sint-Bernardsabdij te Zoersel
 - 2.1. Vrunte
 - 2.2. Domein Hooidonkbos en zijn werkzaamheden
 - 2.2.1. Dorpslasten
 - 2.2.2. Periode tussen 1700-1725
 - 2.2.3. Omgevingsvoorwaarden in de achttiende eeuw
 - 2.3. Beschrijving van de verschillende eigendommen in Zoersel
 - 2.3.1. Grote Hoeve van Hooidonk
 - 2.3.2. Kleine Hoeve
 - 2.3.3. Hooidonkbos
 - 2.3.4. Schachtenheide
 - 2.3.5. Hooidonkse Beemden
 - 2.3.6. Werking van spuien en vloeibeemden
 - 2.3.7. Kretse Beemden
 - 2.3.8. Farlaboek
 - 2.3.9. Schriek
 - 2.3.10. Monnikenheide
 - 2.3.11. Vijvers
 - 2.3.12. Dreven aangelegd in "historisch Zoerselbos" in de achttiende eeuw
 - 2.3.13. Overige eigendommen van de cisterciënzers in Zoersel

Deel II. De Verbrokking van het erfgoed van de cisterciënzers (1796-1960)

1. De Franse Revolutie
 - 1.1. Openbare verkoop van de goederen die de abdij van Sint-Bernards in 1797 heeft in Zoersel
 - 1.1.1. De Refugie van Sint-Bernards
 - 1.1.2. De beemden van Hooidonk
2. De overdracht van de eigendomstitels binnen het voormalige Hooidonkbos tussen 1797 en 1825
 - 2.1. De voortverkoop van de goederen tussen 1797 en 1803
 - 2.1.1. De Refugie van Sint-Bernards

- 2.1.2. De Voorste Hoeven
- 2.1.3. De Monnikenheide, het Hoog Schriek, het Hooidonkbos en het Schriekbos
- 2.2. François Darquette en Nicolas Treau verwerven in onverdeeldheid het voormalige Hooidonk (1803-1807)
 - 2.2.1. De voormalige Refugie van Sint-Bernards
 - 2.2.2. Het tweede deel van de Grote Hoeve van Hooidonk
 - 2.2.3. Een gedeelte van de beemden van Hooidonk
 - 2.2.4. De Kleine of Voorste Hoeven
 - 2.2.5. Het eerste deel van de Grote Hoeve en een gedeelte van de beemden van Hooidonk
- 2.3. Jean Baptist Claes verwerft het voormalige Hooidonk (1821-1825)
- 3. De exploitatie van Hooidonk 1816-1825
- 4. Verkoop van het Hooidonk en het Schriekbos 1825-1828
- 5. Het Zoerselbos na jonker Claes
- 6. Het voormalige Hooidonk tot en met zijn definitieve versnippering in 1860
 - 6.1. Het beheer door de familie Claes (1825-1860)
 - 6.2. Petrus Claes zelf heeft nooit op Zoerselhof gewoond

Deel III Het overige erfgoed van de cisterciënzers in Zoersel en Westmalle

- 1. De Parochie, de Pastorij, de Kerk en het Kerkhof
 - 1.1. De Tienden
 - 1.2. De pastorij tot in de 20ste eeuw
 - 1.2.1. De oudste gekende pastorij
 - 1.2.2. De bouw van de nieuwe pastorij
 - 1.2.3. Het plan van de nieuwe pastorij
 - 1.2.4. De verbouwing tussen 1787 en 1792
 - 1.2.5. De verkoop van de pastorij door de Franse bezetters
 - 1.2.6. De aanpassingen in de 19de eeuw
 - 1.3. De pastorij in de 20ste eeuw
 - 1.3.1. Aanpassingen aan het gebouw
 - 1.3.2. Dreigende afbraak van de pastorij
 - 1.3.3. Bescherming van de pastorij en de pastorijtuin
 - 1.3.4. De grondige restauratie van de pastorij (1984-1999)
 - 1.3.5. De huidige pastorij: onderhoud en gebruik
- 2 Het kerkgebouw en de bestuurlijke omkadering
 - 2.1. Vroege historiek
 - 2.2. Bouw van de huidige kerk
 - 2.3. Modernisering van de kerk 1624-1860
 - 2.4. Neogotische periode 1900-1950
 - 2.5. Van 1950 tot heden: conservering.
 - 2.6. Pescheurorgel
 - 2.7. De Lindeboom
 - 2.8. Pastoors in Zoersel
 - 2.9 De schat van Zoersel
 - 2.10 De bescherming van dorpsgezicht, kerk, kerkhof en kerkhofmuur
- 3. De Molen, het Molenhuis en Molders Block
 - 3.1. Historiek van de molen
 - 3.2. Herstellingen aan de molen
 - 3.3. Cijnzen en pachtprizen
 - 3.4. Dwangmolen en rechtsgedingen
 - 3.5. Zoerselse molenaars en pachters van de molen
 - 3.6. Historiek van het Molders Block en het molenhuis
- 4. Het Steengeleg

- 4.1. De cisterciënzers en een steenbakkerij
- 4.2. Het Geleg van 1733 tot 1795
- 4.3. Verkoop na de Franse Revolutie
- 4.4. Ligging van de steenbakkerij
- 4.5. Gebruik van de stenen van het Geleg
5. Plantagiën buiten Zoersel
 5. 1. De cisterciënzers in Westmalle
 - 5.1.1. Ontstaan van de heerlijkheid Westmalle
 - 5.1.2. De Ganse-put-hoeve
 - 5.1.3. Westmalle en Nooit Rust
 - 5.1.3.1. Ontginning woeste gronden.
 - 5.1.3.2. Vercijzing gronden in Westmalle
 - 5.2. Monniken van La Trappe
 - 5.3. Stichting abdij Westmalle
 - 5.4. De cisterciënzers en ontginningswerken
 - 5.5. Leefregel van de trappisten
 - 5.6. De huidige abdij
 - 5.7. De brouwerij van de abdij

Deel IV Bescherming van het Erfgoed van de cisterciënzers in Zoersel

1. Bescherming van het Zoerselbos: 1960-2022
 - 1.1. Versnippering:
 - 1.2. De moeilijkheden rondom de bewoning van het Boshuisje.
 - 1.3. Stichting van “De Vrienden van het Boshuisje en het Zoerselbos” vzw
 - 1.4. Start van de klasseringsprocedure
 - 1.5. Bescherming Zoerselbos 1972-1986
 - 1.5.1. Verzet tegen de klassering
 - 1.5.2. Bescherming Zoerselbos fase 1 en 2
 - 1.6. Het Boshuisje
 - 1.6.1. De bewoners van het Boshuisje in de 19de eeuw (± 1820-1884)
 - 1.6.2. De familie Van Peer en het Boshuisje (1888-1969)
 - 1.6.3. De bewoners van het Boshuisje (1975-2022)
 - 1.6.4. Hendrik Conscience: De Loteling
 - 1.6.5. De Loteling
 - 1.6.6. Hoeve Groot Boshuis
 - 1.7. Patrimoniumbeheer Zoerselbos vzw, Bezoekerscentrum, het Boshuis
 - 1.8. Houtskoolmeiers
 - 1.9. Toekomstvisie Zoerselbos
 - 1.9.1. Waar gaan we met ons Zoerselbos? Uitdagingen voor de toekomst voor het Agentschap Natuur en Bos (ANB) als beheerder
 - 1.9.2. Actief bosbeheer
 - 1.9.3. Natuurinrichtingsproject Zoerselbos (2023-2024)
 - 1.9.4. De hoge ecologische waarde van het Zoerselbos
2. De Bescherming van het Zoerselhof wordt een feit (1912-1993)
 - 2.1. Het Zoerselhof wordt een adellijk domein (1912-1949)
 - 2.2. Het Zoerselhof na de familie van de Put (1950-1989)
 - 2.3. Ivo Van Vaerenbergh koopt het Zoerselhof (1989 -)
 - 2.4. Bescherming van de omgeving van het Kasteel Zoerselhof
 - 2.4.1. De woning Trapke Op
 - 2.4.2. De Ruitershoeve
 - 2.4.3. De langgestrekte hoeve
 - 2.5. De geslaagde restauratie van het geklasseerde Zoerselhof en omgeving (1989-1990)
 - 2.6. De Monumentendagen en de Open Deurdagen in 1992, 2004 en 2013

- 2.7. Het Zoerselhof in de media
- 2.8. De Wapenbrief (2019) met het Zoerselhof en het devies 'Ora et Labora'
- 3. Sagen van het Zoerselbos
 - 3.1. De bende van het Zoerselbos.
 - 3.1.1. Het Wonderjaar
 - 3.1.2. De onherbergzaamheid van het Zoerselbos in de werken van Hendrik Conscience
 - 3.1.3. De verspreiding van de faam van het Zoerselbos door Conscience
 - 3.1.4. De sagenmotieven en Conscience's Bende van Zoerselbos
 - 3.2. De Bende van Zoersel: een product van de angst voor het Zoerselbos
 - 3.3. De echte Bende van Zoersel
 - 3.4. Lange Wapper
 - 3.5. Spooksagen
- 3.6. De Schat van het Zoerselhof
- 3.7. Diverse sagenmotieven

Bronnen
Afkortingen
Lengte-, oppervlakte-, inhoudsmaten
Verklarende woordenlijst
Geraadpleegde literatuur
Kaarten

6. MUSEUM en DOCUMENTATIECENTRUM

Aangesloten bij Heemkunde Gouw Antwerpen vzw - nr. 1075

Secretariaat en briefwisseling: Bruno Verhavert - **Zandstraat 117 – 2980 Zoersel**
Tel. 03 312 20 00 en Heemhuisje 03 2980 854

Zetel en V.U.: Heemhuisje Schoolstraat 9 – Zoersel – Jan Denissen, Voorzitter

E-mail: heemkundige.kring.zoersel@zoersel.be
www.heemkundigekringzoersel.be

Rek.nr. BE85 9796 2311 8406 op naam van Heemkundige Kring Zoersel

Museum open de derde zondag van elke maand (behalve op feestdagen) van 10 tot 17 uur. Inkom gratis. Andere dagen kan ook mits aanvraag per e-mail 3 weken vooraf. Inkom is dan 2,00 Euro p/p met een minimum van 20,00 Euro.

Archief geopend elke donderdagavond van 20 tot 22 uur. (behalve op feestdagen)

Lidmaatschap: Door overschrijving van de gepaste bijdrage op de HKZ-rekening BE85 9796 2311 8406 met vermelding HKZ-lidgeld 2023

Gewoon lid € 10,00 - Steunend lid € 17,50 - Ereid € 25,00. Veel dank aan onze trouwe leden die spontaan betaalden.

Om papier- en portkosten te vermijden vragen wij u ons uw e-mailadres op te geven.

COPYRIGHT

Mogelijke geïnteresseerden, vrijwilligersorganisaties of verenigingen die voor één of andere publicatie onze teksten willen overnemen kunnen dit zonder probleem doen, mits ons hierover per mail in te lichten en mits bronvermelding in hun uitgave.

Commercieel gerelateerde uitgaven vallen onder het copyright